

مروری بر نشست نگاه به کیفیت‌های زندگی شهری در سکونت‌گاه‌های غیررسمی از دریچهٔ عکاسی و داستان‌نویسی

تهیه و تنظیم: گروه مطالعاتی دبیرخانه جستار

مقدمه

نابرابری یک مفهوم تعمق‌برانگیز است و با تغییر زاویهٔ نگاه به آن، تعاریف و مصادیق متفاوتی پیدا می‌کند. اگر نابرابری را تفاوت در قابلیت‌ها تعریف کنیم، مفهومی است که بقای جهان بر پایهٔ آن خواهد بود؛ و اگر آن را تفاوت در بهره‌مندی از ابزارهای به فعلیت رساندن قابلیت‌ها قلمداد کنیم، عاملی است که پایداری جهان را به مخاطره می‌اندازد. هیچ‌یک از این رویکردها به تنهایی نمی‌توانند شناخت درستی از مفهوم نابرابری و مصادیق آن به دست دهند. در تعریف اول، نابرابری ارزش‌آفرین است و بیشتر از محدودیت‌ها بر ظرفیت‌ها تأکید می‌کند؛ و در تعریف دوم، نابرابری نتیجهٔ روابط پنهان و پیدای ساختارهای قدرت است که انگیزه را برای تحقق تعریف اول از میان می‌برد. سکونت‌گاه غیررسمی یکی از مصادیق عینی نابرابری در شهرها است که می‌توان با اتکا به رویکرد دوم، نگاه واقع‌بینانه به علل شکل‌گیری آن داشت و با تکیه بر رویکرد اول، فرصت‌های موجود را برای برطرف کردن موانع توسعه در آن‌ها به کار بست.

در نشست دوم از سلسله نشست‌های «نگاه به کیفیت‌های زندگی شهری در محدوده‌ها و محله‌های هدف بازآفرینی از دریچهٔ هنر و ادبیات» به کیفیت‌های

زندگی در سکونت‌گاه‌های غیررسمی از منظر نابرابری پرداخته شد. هدف اصلی این نشست، کنار هم گذاشتن دو تفکر جزءنگر و کلنگر دربارهٔ سکونت‌گاه‌های غیررسمی بود که با بیان دو تجربهٔ داستان‌نویسی و عکاسی از زندگی روزمره و واقعی مردم آغاز و با بررسی نقش ساختارهای قدرت در شکل‌دهی به فضا و نابرابری اجتماعی تکمیل شد.

نشست دوم

در ابتدای نشست، دکتر منا عرفانیان سلیم با اشاره به شکل‌گیری جریان فکری کیفیت‌محوری در وزارت راه و شهرسازی و شرکت مادر تخصصی عمران و بهسازی شهری ایران، هدف اصلی برنامهٔ فرهنگی جستار کیفیت در تجربه‌های بازآفرینی شهری و برگزاری سلسله نشست‌های هم‌اندیشی در موضوع کیفیت زندگی شهری را حساس کردن حوزه‌های گوناگون تخصصی - حرفه‌ای نسبت به حیات شهری مطلوب برشمرد. وی این نشست‌های تخصصی را تلاشی در جهت گفت‌وگوی سازنده در مورد کیفیت شهر و فرصتی دانست که بتوان در آن دانسته‌ها و تجربه‌های فرهیختگان و صاحب‌نظران در زمینه‌های دیگر همچون هنر و ادبیات را به بحث گذاشت و از آن‌ها آموخت.